

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ผลกระทบของสถานการณ์ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019 ที่มีต่อสุขภาพจิต
ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Impact of Covid-19 Pandemic toward Mental Health of
Buriram Rajabhat University Nursing Student

ของ

อาจารย์ รณชิต สมรรถนะกุล

ได้รับทุนอุดหนุนจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประจำปี 2563

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ 2563 การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยการสนับสนุนให้ความร่วมมือจากท่านรักษาการ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายจัดการศึกษา อาจารย์ประจำชั้น นนักศึกษา พยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทุกชั้นปี ปีการศึกษา 2563 คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ นายแพทย์กิตต์กวี โพธิ์โน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวช นครราชสีมาราชชนครินทร์ คุณปราณีต ชุ่มพุทรา พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานการพยาบาลสุขภาพจิตและ จิตเวชชุมชน โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชชนครินทร์ อาจารย์วีระชัย เตชะนิตต์ชัย อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตร์ตั้งแต่ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรระดับต้น คณาจารย์พยาบาลทุก ๆ ท่านจากทุก สถาบันการศึกษาทางการพยาบาลที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาหลักสูตรทาง การพยาบาลทุกระดับ ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจและให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้านด้วยดีเสมอมา

อาจารย์ รณชิต สมรรถนะกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019 ที่มีต่อสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประชากรในการศึกษาวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวนประชากรในการศึกษาทั้งสิ้น 98 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรทั้งหมด โดยทำการศึกษาระหว่างเดือน ตุลาคม 2563 ถึง กันยายน 2564 รูปแบบของการศึกษาวิจัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อสำรวจข้อมูลของประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็น มาตรการส่วนประมาณค่า (Likert's scale) 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563 ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นรวม 3 เดือน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึง กรกฎาคม 2563

ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 98 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 6 คน (ร้อยละ 6.12) นักศึกษาหญิง จำนวน 92 คน (ร้อยละ 93.88) ด้านภาวะสุขภาพ พบว่า มีนักศึกษาส่วนใหญ่ จำนวน 93 คน (ร้อยละ 94.90) ไม่มีปัญหาสุขภาพ ส่วนนักศึกษาจำนวน 5 คน (ร้อยละ 5.10) มีปัญหาสุขภาพ โดยพบว่ามีปัญหาสุขภาพทางกายด้วยการเจ็บป่วยตามฤดูกาลที่ไม่รุนแรงและไม่เป็นโรคติดต่อ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 3.06) และมีปัญหาสุขภาพจิตจำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.04) เช่น มีความเครียดต่าง ๆ ด้านผลกระทบทางด้านสุขภาพจิตจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019 ทั้ง 4 ระยะมีลักษณะเหมือนคลื่นกระทบฝั่ง ได้แก่ ระยะที่ 1 คือ ช่วง 1-3 เดือนแรกที่เริ่มมีโรคระบาด ระยะที่ 2 คือ ช่วง 2-4 เดือนหลังเริ่มมีโรคระบาด ระยะที่ 3 คือ ช่วง 4-9 เดือนหลังเริ่มมีโรคระบาด และระยะที่ 4 คือช่วง 1-3 ปี หลังมีโรคระบาดนั้น มีนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบอยู่ในระยะที่ 1-3 จำนวน 29 คน (ร้อยละ 29.59) ซึ่งมีผลกระทบ 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้าน ปัญหาส่วนตัว เศรษฐกิจและผลกระทบด้านการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต เช่น เกิดความเครียดในสถานการณ์ที่ต้องเว้นระยะห่างทางสังคม ค่าใช้จ่ายในการศึกษา และการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งมีนักศึกษาจำนวน 2 คน (ร้อยละ 2.04) มีความเครียดระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต โดยส่วนใหญ่ จำนวน 90 คน (ร้อยละ 91.84) ใช้สื่อออนไลน์ในการปรึกษาผู้ปกครอง อาจารย์ผู้สอน ญาติ และเพื่อน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

คำสำคัญ : ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019 ผลกระทบต่อสุขภาพจิต นักศึกษาพยาบาล

ABSTRACT

The study objectives aimed to explore impact of Covid-19 Pandemic toward Mental Health of Buriram Rajabhat University Nursing Student. Population who participated in this research were first year to third Year nursing students in academic year 2020 for 98 persons, recruited by purposive sampling. Duration period study from October 2019 until September 2020. Descriptive research methodology was taken. Instruments was questionnaire constructed from literature review by the researcher, with 5 points of Likert's scale. Collecting data among the first year to third year nursing students, Faculty of Nursing of Buriram Rajabhat University in academic year 2020. Length of collecting data last 3 months from May to July of 2020.

Results found that demographic data of Buriram Rajabhat nursing students who participated in the study was 98 persons (100.0%). They were 6 male students (6.12%) and 92 female students (93.88%). Their health condition indicated that large number of them for 93 students (94.90%) had no health problem, and the other 5 students (5.10%) 3 students (3.06%) experienced physical illness occasionally without serious and communicable disease; the other 2 students (2.04%) had experience stress caused COVID-19 pandemic. For mental health problem it represented 4 waves rushed to shore in 4 stages; First wave onset within 1-3 months of pandemic, Second wave within 2-4 months after pandemic, Third wave within 4-9 months after pandemic and Forth wave occurred in 1-3 years after pandemic. The participants reported their mental health problem comparative with 1-3 waves for 29 persons (29.59%) in 3 dimensions of private, economic and education related to their mental health. For instance, stress of situation along social distancing act, educational fund, and online study. There were 2 students (2.04%) got moderate stress. The 90 students (91.84%) that was large number of students selected coping method by using social media to consult their parents, nursing instructors, relatives and friends by facebook and line application.

Keywords : COVID-19, Mental health impact, Nursing students

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	7
2.1 โรคไวรัสโคโรน่า สายพันธุ์ 2019.....	7
2.2 ทฤษฎีวิทยาการระบาด.....	15
2.3 ทฤษฎีระบบการดูแลสุขภาพ.....	20
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	28
3.1 รูปแบบของการวิจัย.....	28
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3.4 การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	29
3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	29
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล.....	31
4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์..	31
4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แยกตามภาวะสุขภาพ.....	33
4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ได้รับ ผลกระทบทางด้านสุขภาพจิตจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ 2019...	33
4.4 จำนวนและร้อยละของวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	35
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	36
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	36
5.2 อภิปรายผล.....	36
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	38
บรรณานุกรม.....	39
ภาคผนวก.....	41
- แบบสอบถามรายงานการวิจัย เรื่อง ผลกระทบของสถานการณ์ระบาดของโรคไวรัส โคโรน่าสายพันธุ์ 2019 ที่มีต่อสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	42
- จริยธรรมการวิจัย.....	53
- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	56
- คำชี้แจงหรือข้อมูลสำหรับวิจัย/อาสาสมัคร.....	57
- หนังสือแสดงความยินยอมของวิจัยหรืออาสาสมัคร.....	59
ประวัติผู้วิจัย.....	60

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	32
2. จำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แยกตามภาวะสุขภาพ.....	33
3. จำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ได้รับ ผลกระทบทางด้านสุขภาพจิตจากการระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2019.....	34
4. จำนวนและร้อยละของวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	35

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4

เอกสารอ้างอิง

- ชมรมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย. (2536). ระบาดวิทยาและการป้องกันโรค. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย.
- ต๋วย ยิ่งน้อย. (2538). การวิเคราะห์ทางวิทยาการระบาดในงานอนามัยชุมชนและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ชุดที่ 1. สมุทรปราการ : สำนักงานกักต้ง-สมรรถ.
- ปรีตดา หวังเกียรติ. 2563. “4 wave” ระบบสาธารณสุขไทย กับผลกระทบระยะยาวจาก “โควิด-19”. เกษะติดสถานการณ. เจาะลึกระบบสุขภาพ. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2563, จาก <https://www.hfocus.org/content/2020/04/19160>
- ประวิทย์ สุนทรสึมะ. (2531). วิทยาการระบาดและการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร. (2552). ระบาดวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย. 2563. การระบาดทั่วของไวรัสโรนา พ.ศ.2562-2563. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2563, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/การระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา_พ.ศ._2562-2563
- ไพเราะ ฝ่องโชค และคณะ. (2547). การพยาบาลอนามัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร :จุดทองจำกัด.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เอกสารการสอนชุดวิชา 52302 วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค. (2533). พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Leon Gordis. (2004). Epidemiology. Philadelphia : Saunders
- Wong, D.L. (2000). Beyond first do no harm: Principles of a traumatic care. Wong On Web Paper.[Online] Available on March 30, 2020 from: http://www1.mosby.com/Mosby/Wong/hcom_wong_w22a.html.